

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Opera

Szerző J e s z e n s z k y Sándor

Cím Az átalakított Operaház.

Idő "1912"

Forrás: Magyar. nemzet.

Bp.

1912 X/6

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Helyszám

Az átalakított Operaház.

Ma délelőtt mutatta be Bánffy Miklós gróf, az állami színházak kormánybiztosa az újonnan átalakított Operaházat a sajtó képviselőinek. A munkálatok nagy része inkább tatarozás, mint az átalakítás jellegével bír. Azok az ellenvetések, melyek az épület architektónikus szépségét és harmóniáját féltették az átalakításoktól, nem bizonyultak indokoltak, miután kivéve a tető szerkezeténél, hol a konstrukcióban is történt változás, fagerendázatról vasbetonra vitték át, lényegbe vágó munkálatot nem végeztek.

Művészileg a legfontosabb újítás a színpadon történt. Félkörben a nézőtér felé nyuló rivaldát — úgy, mint azt már majd minden Operában, így Bécsben és Drezdában is — levágták és a vasfüggöny s a színpad széle között mindenütt egyforma, alig egy lépés távolság van. A színpad szélén levő világító testeket valamivel sülyesztették, úgy hogy most már az első sorok is rálátanak a színpadra. A sugólyukat nem rejtették el, mint Bécsben, hanem teljesen külön választották a színpadtól, a mennyeiben a zenekar azon részében van, amely a színpad eleje alá került s ott mint különálló vasbeton oszlop emelkedik a színpadig, a hol arany fedőkagylójával belesimul a színpad keretének díszébe. Ez az újítás tűzbiztonsági szempontból fontos. Eddig a sugólyuk a színpaddal volt összeköttetésben és tűz esetén, dacára a vasfüggönynek, átéghetett volna a nézőtérre. Ez most ezzel az új beosztással lehetetlen. — A rivalda levágása a modern díszletezés szempontjából elsőrangú fontosságú. Az intim jellegű interieuröket egészen a színpad szélére tehetik, s így a harmadik emelet is teljesen jól beláthat a színpadra. Zenei szempontból is fontos, hogy a karmester s az énekesek közelebb legyenek egymáshoz.

A rivalda levágása maga után vonta a zenekar átalakítását is. A zenekar egy része sülyesztve a színpad alá került és enyhe gör-

bületü vasbetonfal választja el a színpad alatti sülyesztő és egyéb készülékektől. A zenekarnak ezt a részét szánták a rézfúvók-nak és nagybögeknek. A középső rész már egy lépcsővel magasabb deszkadobogó, mely akusztikailag valószínűleg előnyös lesz; ezen a falfúvók, esellők, brácsák és hárfák találnak helyet. Az első széksorhoz legközelebb még egy lépcsővel magasabban helyezték el az első és második hegedűk csoportját. A rivalda levágásával a zenekar sok helyet nyert, úgy hogy az a deszkafal, mely az első sort a zenekartól elválasztotta, most nem enyhe félkörű görbülettel, hanem majdnem teljesen egyenesen fut az egyik faltól a másikig. Ezzel a nézőtér két új széksor kapott helyet. Hogy akusztikailag mennyire lesz jó ez az új zenekar, természetesen megjósolni nem lehet. Azt csak a gyakorlatban lehet majd megítélni.

A nézőtér, mint fentebb említettük, két új széksort nyert, s a székeket, eltérve az eddigi rendszertől, nem egymás mögé, hanem egymás közé állították. Így sokkal jobban fognak látni és több helyet is nyertek a két uthoz, mely a sorok között vezet. A székek ülődeszkája többé nem nádfonás, a melyre különösen sok panasz volt a hölgyek részéről, a kiknek csipkediszű ruháit nem egyszer szakította el. A nézőtér padlójának emelkedési szöge valami keveset változott, de ez észre sem vehető. — Fontos újítás a nézőtér alsó szerkezete. Ezideig ezt fagerendák tartották s ha tekintetbe vesszük, hogy a fűtés úgy történik, hogy a fűtőkamrákból a meleg levegőt ide a nézőtér aljába engedik, a honnan a székek között elhelyezett vasrostélyokon keresztül jutott a me-

leg a nézőtérre, el kell ismernünk, hogy meglehetősen veszedelmes tüzfészek felett ült a közönség. A kiszáradt gerendák könnyen meggyulhatnak, az alulról égő nézőtér hamarabb beszakad, semmint menekülni lehetett volna. Ezeket a gerendákat vasoszlopokkal cserélték ki s a reá támaszkodó, körülbelül másfélarasz távolságban lévő kettős deszkapadló, mely a rezonancia miatt szükséges, majdnem minden szék alatt egyszerűen letolható lemezzel záródó bádoggürtöben vezeti a meleg levegőt a nézőtérre. A földszintre eddig a folyosóról jobbról is, balról is két-két egymás mellett elhelyezett ajtó vezetett. Most felhasználva a közép felé eső páholyoknak egy teljesen használhatatlan kiszögelését, melléjük egy harmadik ajtó került. A páholyok falát, a már meglehetősen romlott papirkárpit helyett, ugyanolyan vörös szövetkárpittal vonták be s az ajtók mellé mindenüvé egy felcsapható kis fali asztal került. Lotz freskóit kitisztították s azt a pár repedést, mely mutatkozott, betömték. A hatalmas lusztert felhúzták annyira, hogy már a rudja nem is látszik, s így nem fedi el a legmagasabb harmadik emeleti székek elől sem a színpadot. A harmadik emeleten levő oszlopokról eltávolították a fekete skatulya formájú fűtőtesteket, mely több helyen az oszlopok körvonalát is megrontotta.

A földszinti folyosó két oldaláról annak a helyiségnek a helyén, a hol a nyilvános telefonállomás volt, teljesen az első emeletről és második emeleti páholyfolyosókról levezető lépcsőkhöz hasonlóan félkörű lépcsők vezetnek az új alsó ruhatárba, a melyet eddig csak béli alkalmakkor használtak. A ruha-

tar faburkolata teljesen a felső ruhatár mintája szerint készült, a mely azért szintén használatban marad s a közönség most kétszer akkora helyiségben fog eloszlani, mint eddig.

A buffettet folyosó veszi körül, melyet most üvegfalakkal zártak el s ez lesz a dohányzó. Az eredetileg dohányzónak tervezett, de nem engedélyezett helyiség az első emeleti páholyátjából nyílik s mindig intendánsi és igazgatói fogadószobának szolgált. Ma is az. Ezt is kitisztogatták s a freskókat bevakolták.

A villamos vezetékek mind újak. Eddig kívül faburkolatban volt s ezt a kezdetleges és veszélyes rendszert cserélték ki új és sokkal biztosabb rendszerrel. A falban, vagy ha nem lehetett, ólomcsövekben van a vezeték. Ezeket a munkálatokat *Morlin* Amadé mérnök végezte. Új tűzjelzőkészülék is van, mely az épület harminczkét pontjáról jelzi a tüzet. E készülékben az a legérdekesebb, hogy a jelzőcsengő akkor kezd működni, ha az áram megszakadt s így ez elejét veszi a készülék észrevétlen elromlásának.

A szellőzőkészüléket is átalakították. A szellőzőakna eddig a pinczéből az utcára szolgált s a vasrostélyon keresztül beszívta az utca minden szemetjét és porát. Ezt most elfedték s a csempével kirakott akna tetejét felbontva a második emeletig, a motorral hajtott készülék a második emeletről szívja be a levegőt s szállítja a nézőtérre.

A színház személyzete eddig nagyon nélkülözötte a liftet. A próbaszobák nagyrésze a harmadik emeleten van s az énekes tudónek nem a legjobbat tesz a sok lépcsőjárás. A színpad egyik oldalán levő teherliftet átalakították személyliftre s a folyosókról törtek hozzá ajtót.

A harmadik emeleti feleslegesen nagy ruhatárból két tágas próbatermet nyertek. A hátulso színpad feletti festőtermet háziszínpad céljaira alakították át és az e fölött lévő üres területen, melyet a tető faszerkezetének betonszerkezetre való átváltásával nyertek, rendezték be az új festőtermet. A színpad másik oldalán a nézőtér fölött ugyanígy nyert üres területen kétemeletes nagy jelmez-tárat építettek.

A tető külső formáját megtartották; nem tudjuk meghatározni, hogy az a finom hajlás, a melylyel a tetők kiemelkednek az épületből, nem-e lett egy kissé keményebb az új szerkezet következtében. Az azonban tény, hogy a bádógosmunkák az utolsó kis diszitómotívumig teljesen hűen utánozzák az eredetit.

Gróf *Bánffy* Miklós kormánybiztos igazán megvesztegető szivességű vezetője volt a mai szemlének s kíséretében a szakszerű felvilágosításokkal *Medgyaszay* István építész, az átalakítások műszaki vezetője és *Morlin* Amadé mérnök szolgáltak.

Az egész épület tele volt zenével, minden próbateremben hangzott az ének s szólt a zongora. Erős munkában van az intézet. Ugylátszik, művészi restaurálás is folyik.

Ifjabb dr. *Jeszenszky* Sándor.

Osztályozás	
Tárgy	
Hely	
Idő	
Személy	
Helyszám	
(Idő)	(Köt. v. füz.)